

VII col·loqui internacional *Mimesi*

Vides d'escriptors a l'Edat Moderna: retòrica, història i poètica

III. PARADIGMES I INTERSECCIONS

Carme Arronis (Universitat d'Alacant)

L'hagiografia moderna com a paradigma narratiu: vides de sants i biografies devotes

Des d'antic, l'hagiografia s'ha ocupat de narrar *vides*, tot i que vides particulars, atès que la presència del meravellós sempre ha tingut un paper destacat. Inicialment aquestes narracions eren més aviat una sort de presentació de “tipologies”, que no relats biogràfics individualitzats; però amb els pas dels segles medievals, els arquetips hagiogràfics van evolucionar per presentar nous models de santedat (confessors, fundadors d'ordes, místics...), i era en el seu *modus vivendi* on el cristià trobava el model exemplar que havia d'imitar. En conseqüència, i progressivament, els relats començaren a evidenciar un major interès per la vida singular dels protagonistes.

Des del començament del Cinc-cents, i al llarg de tota la centúria, es plantejaren, a més, reflexions teòriques sobre com i amb quins criteris s'havien d'escriure –i reescriure– les vides de sants. Teoritzacions que afectaven sobretot la narració de sants antics i medievals que, en la nova cruïlla postconciliar i com a resposta a la Reforma protestant, s'havien de revisar, però que també influïren en les relacions de nous models hagiogràfics i en les vides de personatges exemplars no canonitzats, on tal volta la retòrica del meravellós no era tan important com la descripció de l'espiral de perfeccionament moral que el protagonista experimentava.

I és que a partir de Trento, tant les hagiografies com les biografies de personatges virtuoses esdevingueren una eina poderosa en el disciplinament moral, pel que s'aprofitaren per reforçar nous valors religiosos i ètics, i, per plasmar aquests comportaments exemplars, observarem com a la narració es dedica una major atenció al quotidià i a allò anecdòtic, on sovint –però no necessàriament– es manifesta el meravellós.

Així doncs, per reflexionar sobre el paradigma narratiu hagiogràfic de la primera modernitat en el context català, em basaré principalment en les compilacions de dos dels primers hagiògrafs plenament postridentins: el jesuïta reusenc Pere Gil i el dominic gironí Francesc Vicenç Domènec, per veure com adequaren la matèria a les noves coordenades socioreligioses. Comprovarem, a més, com la veu del compilador emergeix i adquireix protagonisme en la narració de les hagiografies, i fins i tot, en algun cas, l'hagiògraf arribarà a ser el baró venerable biografat.